

PENYES I COLLES DE BENIDORM

temes

Què són les festes de Benidorm?

Què és una penya o colla?

Com funciona una penya?

Qui participa a les festes patronals?

Quina és la relació entre les festes i les penyes?

FUNCIONAMENT DE LES FESTES PATRONALS DE BENIDORM.

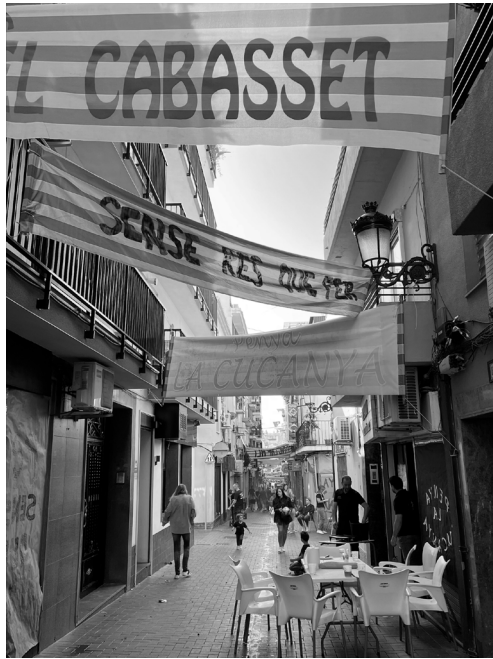

Fig. 1. C/ la Palma (Benidorm)

Com ja s'ha explicat anteriorment, les Festes Patronals de Benidorm es produeixen un cop a l'any durant cinc dies seguits en els quals les activitats i la ciutat es transforma per acollir aquest esdeveniment.

El gran motor de les alteracions urbanes són les "penyes" o "colles". Aquestes penyes són un grup de persones, habitualment unides per amistat, que comparteixen un vincle i unes inquietuds, i s'agrupen per participar en les diferents activitats de Benidorm. Normalment, aquestes colles participen en multitud d'esdeveniments que es produeixen durant tot l'any, com poden ser "la mona de pasqua", la fira de Nadal, les acampades... Però el principal episodi on intervien, són les Festes Patronals.

Les penyes són els usuaris més implicats en les activitats de les festivitats com ofrenes, processons, jocs, carrosses... i alhora són les principals generadores d'accions al carrer.

Una penya lloga o utilitza un local en planta baixa, principalment, situat al centre de Benidorm. I durant les festes, aquest emplaçament adquireix un caràcter similar a una residència.

El local es proveeix d'estris, mobiliari i menjar per garantir que es puguin dur a terme activitats tan domèstiques, com dinar a taula, rentar els plats o cuinar; i alhora activitats tant socials com convidar a gent, preparar jocs o organitzar festes.

Les diferents colles s'agrupen a carrers veïns creant una xarxa de "domicilis" en la qual un usuari es mou tant "vivint" durant aquests dies a la seva penya, com sent convidat a la resta. El carrer passa de ser un espai públic a ser un conjunt de veïns que ocupen i comparteixen un espai comú utilitzat, cuidat i protegit per tots ells.

En aquests locals es passen a produir moltes de les activitats domèstiques, però les activitats més íntimes com dormir continuen passant a casa.

Llavors els carrers i els locals es transformen en un espai entremig entre el públic i el privat, ja que alhora que són compartits per molta gent diversa, són espais privats de les persones que els ocupen i els adapten a les seves necessitats.

Per altra banda, és interessant veure com l'espai canvia durant el transcurs del dia, contràriament com podria passar a un habitatge normal mediterrani, el mobiliari no és fix i les estances no estan definides. Bé és cert que els diferents espais d'un carrer o d'un local tenen certes característiques que afavoreixen l'aparició de certes activitats concretes, però aquestes activitats poden canviar de localització o poden aparèixer i desaparèixer puntualment. Per exemple, abans de dinar, si el local no compta amb una cuina, s'ocupen les entrades, porxos o espais a l'aire lliure amb poc corrent d'aire per encendre un foc, però a l'hora a cel obert per evacuar els fums, i es cuina al mateix carrer, mentre que alhora es produeix al muntatge de mobiliari per parar taula a un lloc una mica més apartat i protegit, ja que l'acte de dinar està més orientat als usuaris de la mateixa penya. Així i tot, es pot estar produint una altra activitat al mateix temps, alguns dels penyistes han convidat a amics o familiars a compartir mitjançant la "picaeta" com a acte social, menjar i bones converses.

Fig. 2. C/ del Moll (Benidorm)

Fig. 3. C/ de la Parra (Benidorm)

Totes aquestes activitats explicades habitualment es produeixen al carrer.

Quan una penya busca un local per llogar, una de les principals característiques que busca és un carrer on poder realitzar aquestes domesticitats i estar dins de la xarxa festera, per poder relacionar-se i interactuar amb altres. La morfologia del carrer, el seu emplaçament, la proximitat amb altres penyes o activitats o les dimensions del local són algunes de les qualitats a tenir en compte durant la recerca.

La capacitat de l'espai col·lectiu per canviar i adaptar-se a les necessitats és molt important a l'hora d'escollir.

Aquestes fotografies mostren les petites o grans transformacions que sofreix l'espai urbà durant un dia qualsevol (en aquest cas el dia 4 de gener de 2023 a les 13:00) enfront del diumenge de festes (el dia 13 de novembre de 2022 a les 13:30) un dia amb bastanta activitat i bastant moviment de penyes i usuaris en moments previs a dinar i durant la preparació d'aquest.

En aquestes imatges podem observar com "la picaeta" es converteix en un acte social que transforma i canvia la manera de desplaçar-se i interactuar amb l'espai i els seus usuaris, a través d'un acte tan domèstic de l'alimentació.

Estat en festes

Ocupació d'una parcel·la.

Fig. 4. C/ de la Biga (Benidorm)

Ocupació del carrer i els espais porxats.

Fig. 5. C/ del Moli (Benidorm)

Ocupació del restaurant "La Fava".

Fig. 6. C/ de la Palma (Benidorm)

Ocupació d'un carrer per vianants.

Fig. 7. C/ Santíssima Trinitat (Benidorm)

Estat habitual

Fig. 31. C/ de la Biga (Benidorm)

Fig. 32. C/ del Moli (Benidorm)

Fig. 33. C/ de la Palma (Benidorm)

Fig. 34. C/ Santíssima Trinitat (Benidorm)

CAPÍTOL # 2

EL MENJAR COM A CATALITZADOR DE LA TRANSFOR- MACIÓ URBANA

temes

Accions i tipus d'ocupació de
l'espai.

Temporalitat de les activitats.

Usuaris i convidats.

Transformació de l'espai a
través del mobiliari.

Aliments, estris i escala ur-
bana.

TIPOLOGIES D'ESTUDI DE L'OCUPACIÓ DE L'ESPAI.

Fig. 35. Passatge de Santa Rita (Benidorm)

Per començar l'anàlisi dels espais col·lectius, en primer lloc, es busca un mètode per mostrar i explicar els tipus i les formes d'ocupació que es produeixen durant el període de festes de Benidorm. D'aquesta manera es decideix crear una classificació dels espais per detallar més fàcil i ràpidament com és el tipus d'espai que s'ocupa. Aquesta classificació pot ser estesa en una futura expansió del treball per incorporar nous espais i noves activitats per enriquir l'anàlisi.

Aquesta classificació és una primera aproximació als tipus d'espais de Benidorm, i la intenció és poder adaptar-la per portar-la a diferents ciutats per comparar i profunditzar en l'estudi i les reflexions fetes al treball.

Per fer entenedora aquesta classificació s'ha generat una denominació concreta a través de lletres i nombres per tal que l'explicació sigui molt visual. Aquesta està composta per dos caràcters i un punt: ".XY", aquests serveixen per exemplificar dues categories diferents:

El primer caràcter "X" de la denominació ".XY", pretén explicar el tipus d'espai públic que s'ocupa. Aquests són els casos a estudiar:

- .AY Carrers de vianants.
- .BY Carrers de circulació mixta.
- .CY Places.
- .DY Parcs.

Fig. 35. C/ de la Biga (Benidorm)

El segon caràcter "Y" de la denominació ".XY", pretén explicar el tipus d'ocupació que es produeix en els diferents espais col·lectius que es mostren al treball.

Aquests són els casos a estudiar:

- .X0 Ocupació de la via pública.
- .X1 Ocupació de locals privats.
- .X2 Ocupació de zones porxadades o semicobertes.
- .X3 Ocupació de parcel·les.
- .X4 Ocupació de la calçada
- .X5 Ocupació de mobiliari públic.

Fig. 36. C/ de la Parra (Benidorm)

Fig. 37. C/ de Júpiter (Benidorm)

Fig. 8. C/ del Moli (Benidorm)

Les penyes durant les festes de Benidorm habituen a situar-se al barri del Calvari, emplaçat al centre de Benidorm. Aquest és un dels barris més antics de la ciutat, i on es concentra gran part de la vida urbana dels habitants de Benidorm. Es caracteritza pels seus carrers de vianants, edificis de poca alçada, els seus comerços tradicionals i la proximitat a la platja. En aquest indret l'activitat turística no està molt desenvolupada i els comerços i habitatges estan habitualment destinats als habitants de la ciutat.

Aquestes característiques junt amb la disponibilitat de comerços en planta baixa, fan que siguin el barri on es concentra l'activitat festera més gran. És important ressaltar que els carrers d'aquest barri estan pacificats per vianants i, per tant, facilita el desplaçament a peu i la localització d'espais més segurs per a les persones. A més a més, la proximitat amb el mercat municipal, el supermercat i altres botigues més tradicionals de menjar afavoreix el fàcil accés a aliments de qualitat per als grans menjars populars de les Festes Patronals.

En aquest diagrama es pretén explicar la procedència dels diferents catalitzadors de les activitats.

En primer lloc, la proximitat a cinc o deu minuts a peu a les botigues i el mercat ja mencionats.

En segon lloc, la poca distància a molts dels habitatges dels usuaris de les colles, que tenen tant un desplaçament curt fins al local per anar a participar o portar estris que seran emprats durant aquests dies.

I en tercer i últim lloc, habitualment es contracten càterings o menjar tradicional cuinat a botigues dels pobles veïns, ja que el comerç local està paralitzat durant aquests dies.

